

**Lista zagadnień obowiązujących na egzaminach dyplomowych
na kierunku studiów filozofia (studia I stopnia)**

1. Na egzaminie dyplomowym zadawane są trzy pytania.
2. Jedno pytanie dotyczy problemów poruszanych w pracy dyplomowej.
3. Pozostałe dwa pytania pochodzą z poniższej listy zagadnień, przy czym:
 - a) student losuje cztery pytania w taki sposób, że każde z wylosowanych pytań jest z innego przedmiotu (realizowanego przez studenta w trakcie studiów);
 - b) z czterech pytań wylosowanych student wybiera dwa i na nie odpowiada.

Historia filozofii I

1. Zagadnienie natury w filozofii starożytnej
2. Platońska koncepcja filozofii i jej kontynuacje (Platon, Plotyn, Augustyn)
3. Filozofia pierwsza Arystotelesa. Twórcze wykorzystanie metafizyki Arystotelesa u Tomasza z Akwinu
4. Starożytna myśl etyczna (sofiści, Sokrates, Platon, Arystoteles, stoicy, epikurejczycy, sceptycy)
5. Wiara i rozum w myśli wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej
6. Średniowieczne dowody na istnienie Boga. Czym jest teologia negatywna?
7. Boża opatrność, przed-wiedza a ludzka wolność (stoicy, Augustyn, Boecjusz)
8. Starożytna oraz średniowieczna koncepcja duszy (Platon, Arystoteles, Tomasz z Akwinu)

Epistemologia

9. Omów główne stanowiska w sporze o przedmiot percepcji oraz przedstaw wybrany argument w tym sporze.
10. Przedstaw problemy związane z klasyczną definicją wiedzy oraz dwie koncepcje wiedzy pozwalające je rozwiązać.
11. Przedstaw problem indukcji oraz wybraną propozycję jego rozwiązania.
12. Przedstaw dwie propozycje kryterium pozwalającego odróżniać stwierdzenia naukowe od nienaukowych.
13. Porównaj dwa wybrane stanowiska w kwestii struktury uzasadniania przekonań. Wskaż podobieństwa i różnice między nimi.
14. Przedstaw spór między internalizmem a eksternalizmem w kwestii uzasadniania

przekonań. Jakie argumenty przedstawiają na rzecz swoich teorii internaliści, a jakie eksternaliści?

15. Omów wybraną strategię antysceptyczną. W jaki sposób sceptyk mógłby się bronić przed tą strategią?

16. Omów wybraną koncepcję prawdy. Oceń ją, wskazując jej mocne i słabe strony.

Logika I

17. Rodzaje definicji i podstawowe błędy definicyjne

18. Podaj i omów przykładowe zastosowanie logiki formalnej do analizy wybranego problemu filozoficznego.

19. Omów i porównaj pojęcia wynikania semantycznego i relację wyprowadzalności (dowodliwości) w KRZ – oraz pojęcie tautologii KRZ.

20. Omów związki logiczne między zdaniem (wynikanie, wykluczanie, dopełnianie, sprzeczność, równoważność, niezależność). Do wyboru: czym są presupozycje lub implikatury konwersacyjne wypowiedzi.

21. Omów problem związku między stałymi logicznymi a spójnikami języka naturalnego. Czy paradoks implikacji materialnej można rozwiązać?

22. Czym różni się argumentacja dedukcyjna od niededukcyjnej? Podaj klasyfikację wnioskowań niededukcyjnych i omów wybrane błędy we wnioskowaniach zawodnych.

23. Omów najważniejsze pojęcia rachunku zbiorów, tzn. przedstaw definicje działań na zbiorach, opisz relacje między zbiorami, wyjaśnij pojęcie pary uporządkowanej, iloczynu kartezyjskiego oraz równoliczności zbiorów.

24. Omów zastosowanie klasycznego rachunku predykatów do analizy wypowiedzi języka naturalnego.

Filozofia wartości z elementami antropologii filozoficznej

25. Jak można rozumieć sformułowanie „kultura to pojęcie z zakresu wartości”?

26. Wskaż wybrane koncepcje interpretacji dzieła literackiego lub dzieła sztuki.

27. Wskaż główne cechy przełomu antypozytywistycznego w humanistyce.

28. Przedstaw wybrane koncepcje dotyczące języka jako narzędzia myślenia.

29. Czy kryterium sensu może być wyłącznie empiryczne? Przedstaw wybrane stanowiska.

30. Czym jest prawda w naukach humanistycznych?

31. Przedstaw wybrane filozoficzne koncepcje techniki.

32. Czym filozofia różni się od literatury?

Filozoficzne problemy nauk podstawowych

33. Zmiana paradygmatu w nauce z Arystotelesowsko-Ptolemejskiego, na

Kopernikańsko-Galileuszowsko-Newtonowski

34. Ewolucja pojęć czasu i przestrzeni od fizyki klasycznej do relatywistycznej
35. Czy istnieją w przyrodzie procesy zasadniczo nieodwracalne czasowo? Która ze znanych ci teorii fizycznych zakłada istnienie takich procesów?
36. Jaką rolę w rewolucji relatywistycznej na początku dwudziestego wieku odegrała teoria elektromagnetyzmu Maxwella i problem eteru?
37. Filozoficzne i metodologiczne aspekty rewolucji darwinowskiej
38. Altruizm i egoizm z perspektywy współczesnej teorii ewolucji
39. Proszę omówić podstawowe typy argumentów na rzecz realizmu matematycznego – oraz podstawowe kontrargumenty
40. Na czym polega różnica między formalistycznym a semantycznym (treściowym) ujęciem dowodu matematycznego? (Proszę też wskazać kontekst historyczny.)

Historia filozofii II

41. Krytyka pojęcia przyczyny w filozofii nowożytnej
42. Krytyka klasycznej filozofii niemieckiej – Schopenhauer, Marks, Kierkegaard
43. Dualizm psychofizyczny i próby jego rozwiązania (Kartezjusz, Spinoza, Leibniz)
44. Nowożytna filozofia dziejów
45. Wolność i konieczność w filozofii nowożytnej
46. Główne założenia i rozwój empiryzmu nowożytnego: Bacon, Locke, Berkeley, Hume
47. Pojęcie racjonalności w filozofii nowożytnej. Proszę wybrać i porównać dwie spośród następujących koncepcji racjonalności: Kartezjusza, Hobbesa, Spinozy, Pascala, Leibniza, Hume'a, Kanta, Hegla
48. Kartezjusz, Spinoza, Leibniz - główne idee nowożytnego racjonalizmu

Ontologia

49. Czy założenie determinizmu wyklucza istnienie wolnej woli?
50. Ontologiczne koncepcje czasu i przestrzeni
51. Spór o uniwersalia – stanowiska i argumenty
52. Czy istnienie jest własnością? Argumenty za i przeciw
53. Wybrane koncepcje przyczynowości
54. Ontologiczny status światów możliwych i ich rola w eksplikacji pojęć modalnych
55. Stanowiska w sporze o tożsamość osobową
56. Problem psychofizyczny. Stanowiska i argumentacje

Etyka

57. Opis a norma; relacje między normami moralnymi a prawnymi i obyczajowymi.

Relatywizm etyczny a relatywizm kulturowy. Subiektywizm, obiektywizm, absolutyzm etyczny

58. Geneza moralności, w tym ewolucyjne i społeczne pochodzenie moralności

59. Główne historyczne normatywne teorie etyczne i ich współczesne odmiany, w tym: perfekcjonizm etyczny, konsekwencjalizm, teorie zasad, etyka troski. Klasyczne i współczesne teorie umowy społecznej i ich odmiany

60. Sprawiedliwość dystrybutywna a sprawiedliwość retrybutywna. Klasyczne i współczesne teorie sprawiedliwości

61. Wybrane problemy i pojęcia etyki normatywnej: problem akrazji, zagadnienie poznania moralnego i wiedzy moralnej, intencja, konflikt moralny, traf moralny, problem winy i kary

62. Wybrane zagadnienia metaetyczne: fakty a powinności/wartości, błąd naturalistyczny, status sądów wartościujących, intuicjonizm etyczny, emotywizm; nihilizm etyczny, realizm etyczny, internalizm a eksternalizm motywacyjny

63. Problematyka determinizmu, wolności i odpowiedzialności oraz jej współczesne odmiany, w tym kompatybilizm/inkompatybilizm, libertarianizm

64. Etyka szczegółowa. Wybrane strategie argumentacyjne w etyce stosowanej: argument równi pochyłej, zasada podwójnego skutku, argument z potencjalności

Semiotyka logiczna

65. Obiekty semiotyczne i ich funkcje

66. Konotacja a denotacja nazw

67. Definicja normalna: charakterystyka i kryteria poprawności

68. Kategorialna struktura wyrażeń

69. Semantyczne i syntaktyczne defekty wyrażeń

70. Performatywy i generująca funkcja wyrażeń

71. Rodzaje pytań i ich funkcje semiotyczne

72. Rodzaje rozumowań i błędy w rozumowaniach

Logika II

73. Zasada indukcji i jej równoważne wersje (z uwzględnieniem indukcji dla liczb naturalnych oraz indukcji pozaskończzonej)

74. Paradoks Russella i jego rola w rozwoju teorii mnogości

75. Pojęcie liczby porządkowej i liczby kardynalnej w teorii mnogości

76. Twierdzenie Cantora i hipoteza continuum

77. Spór o aksjomat wyboru

78. Operacja konsekwencji i jej własności

79. Twierdzenie o pełności oraz twierdzenie o zwartości (syntaktyczne i semantyczne)

80. Twierdzenia limitacyjne (Gödla, Tarskiego, Skolema-Löwenheima)

Historia filozofii nieanalitycznej

- 81. Idea fenomenologii
- 82. Filozofia życia o relacji między życiem a poznaniem
- 83. Wolność w ujęciu filozofii egzystencjalnej
- 84. Teoria krytyczna według szkoły frankfurckiej
- 85. Wybrana hermeneutyczna koncepcja rozumienia
- 86. Znaczenie psychoanalizy dla filozofii współczesnej
- 87. Postmodernizm w filozofii
- 88. Pojęcie płci kulturowej w myśli feministycznej

Historia filozofii analitycznej

- 89. Trzy wybrane metody filozofii analitycznej
- 90. Ontologia *Traktatu logiczno-filozoficznego* Wittgensteina
- 91. Pozytywizm logiczny i jego krytycy
- 92. Sceptyczny paradoks Wittgensteina i próby jego rozwiązania
- 93. Naturalizm Quine'a
- 94. Jak słowa łączą się ze światem? Omów główne odpowiedzi na to pytanie.
- 95. Czym jest umysł?
- 96. Charakterystyka neopragmatyzmu

Estetyka

- 97. Kategoria wzniosłości w estetyce dawnej i współczesnej
- 98. Wybrane filozoficzne koncepcje naśladownictwa
- 99. Doświadczenie estetyczne w wybranych koncepcjach filozoficznych
- 100. Czy piękno jest kategorią uniwersalną?
- 101. Materialność a racjonalność w estetyce dawnej i współczesnej (wybrane przykłady)
- 102. Polityczno-etyczne wątki w estetyce dawnej i współczesnej
- 103. Antyk jako wzór doskonałości estetycznej
- 104. Kryteria wartościowania estetycznego na wybranych przykładach